

tyczny», IX, 1921, p. 18—22); *Des innovations du verbe slave* (RÉSI, II, 1922, p. 38—46); *Des innovations caractéristiques du phonétisme slave* (ibid., p. 206—213); *Les origines du vocabulaire slave*, I, II (ibid., V, 1925, p. 5—13, 177—182); *Le vocabulaire slave et le vocabulaire indo-iranien* (ibid., V, 1926, p. 165—174); *Projet d'un Atlas linguistique slave* (în colaborare cu L. Tesnière), comunicare prezentată — în absența sa — la Primul Congres internațional al slavistilor (Praga, 1929)¹; *Communication sur l'opportunité de publier des éditions critiques des textes vieux-slaves* (în colaborare cu A. Vaillant), supusă discuției aceleiași congres², și multe altele, cărora li se adaugă un mare număr de recenzii și dări de seamă, de o rară obiectivitate și competență, publicate în reviste, în special în «Bulletin de la Société de linguistique de Paris», și în «Revue des études slaves».

Dar ceea ce i-a adus lui Meillet recunoașterea drept unul din maeștrii slavisticii, după ce se impusese pe planul general al gramaticii comparate indo-europene, ca autor al fundamentalei *Introduction à l'étude comparative des langues indo-européennes* (Paris, 1903; ed. 8, 1937)³, al renumitei lucrări teoretice *Les dialectes indo-européennes* (ed. 1, Paris, 1908; ed. 2, 1922) și al culegerii de studii, reunite sub titlul *Linguistique historique et linguistique générale* (Paris, 1921; Partea a II-a a apărut postum, în 1936; ed. 2, Partea I, 1926, reimpr. 1948, Partea a II-a, 1952), a fost cartea sa *Le slave commun*. Terminată încă în 1915 pentru «Энциклопедия славянской филологии», inițiată de V. Jagić, această lucrare a fost publicată abia după război, în 1924, la Paris, în *Colecția de manuale a Institutului de studii slave*, și reeditată cu concursul lui A. Vaillant în 1934 (tradusă în rusă, la Moscova, în 1951)⁴. În acest tratat fundamental pentru slavistică, Meillet sintetizează propriile sale cercetări de detaliu și rezultatele obținute de cercetătorii anteriori în reconstruirea evoluției limbii slave comune și al continuatoarelor acesteia în primele secole de existență separată. „*Le slave commun* — scria A. Vaillant — est la condensation d'un enseignement de plus de trente ans donné par le plus grand comparatiste de son époque sur l'un des groupes de langues qu'il connaissait le mieux”⁵. Din punct de vedere metodologic, lucrarea era superioară chiar și unei sinteze apărute cu puțin timp înainte, și anume *Православная грамматика* a lui G. A. Il'inskiĭ (Nežin, 1916)⁶, datorită aplicării originale a noțiunii de sistem în evoluție, ceea ce constituia nu numai o continuare a teoriei lui Saussure, dar și o completare și o perfecționare a acesteia⁷.

Le slave commun așează, prin urmare, pe A. Meillet printre marii slavisti-comparatiști, începând cu Fr. Miklosich și continuând cu V. Jagić, F. F. Fortunatov, A. A. Šachmatov, V. Vondrák și alții, care au pus bazele cercetării comparative-istorice a limbilor slave și studiului sistematic al paleoslavei.

De altfel, în afară de lucrările consacrate special limbilor slave, Meillet a folosit datele acestora, în special ale paleoslavei, în toate lucrările generale de indo-europenistică și a acordat atenția cuvenită idiomelor slave moderne în cele două lucrări de informare — *Les langues dans l'Europe nouvelle* (Paris, 1918; ed. 2, cu un apendice al lui L. Tesnière, *Statistique des langues de l'Europe*, Paris, 1928) și *Les langues du monde* (a cărei redactare a condus-o împreună cu M. Cohen, Paris, 1924; ed. 2, 1952)⁸, subliniind însemnătatea lor științifică și culturală.

Legăturile lui Meillet cu țara noastră. Evident, în aceste două lucrări, Meillet și colaboratorii săi se ocupă și de limba română⁹, ca una din reprezentantele moderne ale latinei. Limba română este luată în considerație de marele comparatist francez și într-unul din ultimele sale articole, *Linguistique balkanique*, publicat în «Revue des études balkaniques» (I, 1934, p. 29—30), condusă de P. Skok.

¹ Sborník prací I Sjezdu slovanských filologů v Praze 1929, Sv. II, Praga, 1932, p. 592—593.

² Ibidem, p. 594—598.

³ Publicată, de asemenea, în traducere rusă de trei ori (1911, 1914; ed. 3, Moscova-Leningrad, 1938) și în polonă de două ori (Varșovia, 1919, 1958).

⁴ În afară de *Introduction* și *Le slave commun*, au mai fost traduse în limba rusă: *Caractères généraux des langues germaniques* (ed. 5, Paris, 1942), trad. Moscova, 1952; *La méthode comparative en linguistique* (Oslo, 1925), trad. Moscova, 1954, Meillet ajungând să ocupe, din acest punct de vedere, credem, primul loc printre lingviști străini.

⁵ *Le slaviste*, p. 202.

⁶ Ediția a doua a acestei lucrări, îmbunătățită, pregătită în 1927—1930, a rămas în pagini de corectură și n-a mai fost tipărită (cf. V. K. Žuravlev, *Грузинъ Андреевичъ Ильинский*, Moscova, 1962, p. 13).

⁷ Cf. S. B. Bernstein, *Gramatica comparată a limbilor slave*, trad. rom., București, 1965, p. 107—108.

⁸ Capitolul despre limbile indo-europene a fost redactat de J. Vendryes și completat la ed. a II-a de E. Benveniste.

⁹ Cf. și recenzia la cartea *Les langues dans l'Europe nouvelle*, semnată de Al. Graur, în «Viața românească», vol. LXXXIII, 1930, p. 172—174.